29.9.2016

Valtiovarainvaliokunta, maatalousjaosto

Valtion vuoden 2017 talousarvio

ProAgria Keskusten Liitto ry
Svenska Lantbrukssällskapens förbund rf

Momentin 30.10.50 määrärahalla on suuri merkitys maaseudun ja koko elintarvikeketjun toimintaan.

Momentin rahoitus tulee talousarvioesityksen mukaan alentumaan 2 407 000 euroa ollen 3 466 000 euroa, vähennystä on 41 %. Vuoden 2011 yli 10 miljoonan euron tasosta vähennys olisi yhteensä noin 70 %. Tämä vuosien mittaan tapahtunut neuvonnan määrärahan alentuma on suhteessa enemmän kuin muilta momenteilta. Organisaation sopeutuminen ja palvelutason ylläpitäminen rahoituksen nopeasti vähentyessä on ylivoimaisen vaikeata. ProAgria on kehittänyt oman toimintansa kustannustehokkuutta, eli emme ole rakentaneet toimintaamme vain sen varaan, että valtiolta tulee lisää rahaa.

Vaikuttavuus

ProAgrian (suomen ja ruotsinkieliset neuvontajärjestöt) tehtävä on parantaa asiakkaidensa kilpailukykyä ja kannattavuutta sekä edistää maaseudun kestävää kehitystä ja hyvinvointia. Kokonaisasiakasmäärä on vuosittain yli 30 000, joista noin 25 000 on maatila-asiakkaita. Asiakastapaamisia on vuosittain yli 85 000 ja määrä on kasvussa.

Maatiloilla on isoja talousvaikeuksia, jotka johtuvat erityisesti viimeisen parin vuoden aikana realisoituneista maataloustuotteiden tuottajahintojen laskusta. **Toimintaympäristön haasteista huolimatta maatilan omat päätökset ja toimenpiteet vaikuttavat eniten tilan kannattavuuteen. ProAgrian tuotanto- ja talousasiantuntijapalveluilla voidaan tukea näitä toimenpiteitä ja siten parantaa maatilojen kannattavuutta ja jopa pelastaa maatiloja suuremmalta konkurssiaallolta ja auttaa maatilayrittäjiä jaksamaan myös henkisesti näinä taloudellisesti vaikeina aikoina.** Tavoitteena on elinkeinon säilyvyyden ja työpaikkojen turvaaminen sekä valtion antamien investointitukien hyödyn turvaaminen. Parhaimmillaan sijoitetulle rahalle saadaan moninkertainen vipuvaikutus maatilojen kannattavuuden paranemisen kautta.

Tavoitteena on tehdä suomalainen ruoantuotanto kannattavaksi. Yksittäisten maatilojen omilla toimenpiteillä on suuri vaikutus kannattavuuteen. ProAgrian asiantuntijat tekevät merkittävän tärkeätä neuvontatyötä suunnitellessaan ja tukiessaan yritysten omia toimenpiteitä. Parhaat yritykset menestyvät vaikeassakin tilanteessa. Menestyminen ei ole yksin yrityksen kokokysymys vaan johtaminen, tuotannon tehokkuus sekä kustannusten ja talouden hallinta ovat keskeisiä menestystekijöitä. Neuvontajärjestö suunnittelee ja auttaa tiloja noudattamaan edellä mainituissa asioissa parhaita ja koeteltuja käytäntöjä ja siten vaikuttaa elinkeinon kannattavuuteen. ProAgrialla on näyttöä toimenpiteiden vaikuttavuudesta.

Uusien palveluiden kehittäminen

ProAgria on kehittänyt palveluita vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin ja tuottamaan mahdollisimman suuren hyödyn asiakkaille. Maatilojen johtamispalvelut, taloushallinto, Rahat riittämään-ohjelma sekä kotieläin- ja kasvituotannon uudet palvelut ovat tästä esimerkkejä. Esimerkkeinä sähköisistä palveluista ovat kasvinviljelyn suunnitteluohjelman WebWisun ja talouden hallintaan tarkoitetun WebWakka-ohjelmien kehittäminen. WebWisu-ohjelmistolla tehdyillä viljelysuunnitelmilla katetaan 53 % Suomen peltopinta-alasta vuonna 2016.

Näemme, että digitalisaation myötä ProAgrialla on mahdollisuus edelleen parantaa neuvonnan tuottavuutta ja vaikuttavuutta. Sähköisen palvelun kehittäminen edellyttää ProAgrialta merkittäviä investointeja.

Valtion määrärahan merkitys

Talousarviossa esitetty leikkaus kuluvan vuoden tasosta merkitsee neuvontajärjestössä 50-60 henkilötyövuoden panosta. Määrärahalla tuetaan MMM:n kanssa vuosittain tulossopimuksessa sovittujen palveluiden tuottamista eli alkutuottajille tuotetaan palveluita alennettuun hintaan. Maatilojen talousvaikeuksista johtuen kaikilla asiakkailla ei ole halua tai kykyä maksaa palvelusta täyttä hintaa.

Eduskunnan kuluvalle vuodelle myöntämällä lisämäärärahalla on saatu hyvä tuloksia tilojen kehitys- ja taloussuunnittelussa. 20.9. mennessä noin 1500 maatilaa on ollut lisämäärärahalla tuetun neuvonnan piirissä. Kevään kiireet viivästivät työn käynnistymistä, mutta se jatkuu syksyn aikana vilkkaana. Arvioimme koko vuonna saavutettavan yli 3000 tilaa.

Tuen vähenemisen seurauksena olisi palveluiden hintoja korotettava, jolloin niiden käyttö vähenee. Sen johdosta maatalouden kannattavuusparannuksia jää saavuttamatta, tilojen taloustilanne ei siltä osin parane ja haittavaikutuksien voidaan arvioida olevan valtiontaloudelle moninkertaiset mahdolliseen budjettisäästöön verrattuna.

ProAgrian toiminnan kattavuus

Edelleen on syytä korostaa, että valtion tuella on osaltaan varmistettu elintarvikeketjun alkutuotannon tarvitsema neuvonta kattavasti koko maassa. Esimerkiksi Suomessa tuotetusta maidosta yli 80 % on neuvonnan vaikutuksen piirissä, ProAgrian ohjelmilla tehtävät viljelysuunnitelmat kattavat yli puolet Suomen peltoalasta.

ProAgrian esitys

Maatilatalous on joutunut markkinatilanteen vuoksi suuriin taloudellisiin vaikeuksiin. Useat maatilat tarvitsevat tuotannon ja talouden asiantuntija-apua selvitäkseen vaikeuksista. Maatiloja tulee auttaa selviytymispolulle. Lisäksi sähköisten palveluiden edelleen kehittäminen edellyttää merkittäviä investointeja. Näiden mahdollistamiseksi **esitämme, että valtionapua ei leikata vuodelle 2017, vaan momentille palautetaan 2 407 000 euroa. Parhaimmillaan sijoitetulle rahalle saadaan moninkertainen vipuvaikutus maatilojen kannattavuuden paranemisen kautta.**

Juha Nuutila

Juha Nuutila
toimitusjohtaja
ProAgria Keskusten Liitto ry

Kim Nordling

Kim Nordling
toimitusjohtaja
Svenska lantbrukssällskapens förbund rf